Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $6.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 24. januarja (Jan. 24), 1924. Subscription $5.00 Yearly STEV.—NUMBER 20.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

RUDARSKI PREDSEDNIK LEWIS V ČEVLJIH SAMUELA GOMPERSA.

Ko so nekateri delegatje hoteli izpodbijati predsednikovo, podpredsednikovo in tajnikovo poročilo, jim je bilo rečeno, naj počakajo.

SAMUEL GOMPERS JE DELEGATE BRZOJAVNO OPOZORIL, NAJ BODO PRIPRAVLJENI.

Indianapolis, Ind. — Razvoj "naprav za gonilno nadsilo" pri premogokopih je Samuel Gompers napovedal v brzojavki, ki jo je poslal konvenciji Združenih rudarjev v Ameriki.

"Organizirano delavstvo je v položaju, da pomaga voditi to bližajočo se industrijsko in socijalno revolucijo, kakor še nikoli poprej, in jaz upam, da se bodo vaše razprave skrbno in preudarno pečale z bodočimi in sedanjimi problemi," je rečeno v Gompersovi brzojavki.

Obnovitev obstoječe mezdne pogodbe z lastniki za dobo štirih let je bila predložena delegatom te konvencije.

Ko je predsednik John L. Lewis podal svoje poročilo, ni omenil nikakšnega mezdnega povišanja, nego se je izrekel za 'mezdno pogodbo štirih let'.

"Če jo dobimo brez vsake stavke in prekinjenja v produkciji," je rekel Lewis, "potem bo to veliko pomagalo vzpostavitvi stalnosti v industriji in bo velika dobrota za ebčinstvo.

"Občinstvo bo na tak način moglo videti, da si je industrija sama prizadevala z vso iskrenostjo napraviti red v svoji hiši.

"Takšna politika bi izločila potrebo za premogovno legislacijo od strani zveznega kongresa in raznih državnih legislatur."

V mezdnem odseku, za čigar načelnika je predsednik Lewis imenoval illinoiškega predsednika Franka Farringtona, je govorica to, da pojdejo premogarji dne 11. februarja v Jacksonvillu, Fla., zahtevat štiriletno pogodbo; nadalje da bodo lastniki ponudili pogodbo za eno leto, kar bo utrlo pot za obnovitev dveletne pogodbe.

Torkovo zborovanje je poteklo brez vsakršnega viharja. Vsem tistim, ki so hoteli kritizirati predsednikovo, podpredsednikovo in tajnikovo poročilo, je bilo re-

(Dalje na 3. strani.)

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Kongres morda razveljavi teapotdomsko oljno pogodbo.

Lewis je zamolčal napredno gibanje rudarjev v svojem poročilu na rudarski konveneiji.

Po severozapadu pokajo banke druga za drugo.

V Washingtonu se zanimajo za Fallovo obogatenje čez noč.

Nadškof Mundelein je pogorel s svojo akcijo proti porodni kontroli.

Senator King, reakcionarni demokrat, priporoča trgovinsko pogodbo s sovjetsko vlado.

Inozemstvo.

Leninovo truplo pripeljano v Moskvo. Sožaljne brzojavke iz vseh krajev sveta. Vsa Rusija žaluje.

MacDonald je že sestavil delavsko vlado Anglije.

Pašić in Ninčič sta odpotovala v Rim podpisat reško pogodbo.

Jugoslavija se vmešava v notranje zadeve Grške.

Amerika prodala štiri bojne ladje Obregonu. Ponesrečena križarka "Tacoma" se je pogreznila s tremi možmi.

PAŠIĆ ODPOTOVAL V RIM.

Z njim je šel tudi Ninčič podpisat pogodbo.

Belgrad, Jugoslavija, 23. jan. — Predsednik ministrskega sveta Nikola Pašić in zunanji minister Ninčič sta danes odpotovala v Rim, kjer v petek podpišeta novo reško pogodbo.

Jugoslavija se meša v grške zadeve.

Atene, 23. jan. — Jugoslovanski poslanik v Atenah je sinoči obiskal ministrskega predsednika Venizelosa in mu dejal, da ima navodilo od svoje vlade v Belgradu, da vpraša Venizelosa osebno, če je res, da je zadnjo nedeljo grška vlada izjavila, da smatra dinastijo Glucksburgovcev za nepotrebno in škodljivo ter da je sklenila priporočiti ljudstvu, naj glasuje za republiko. Venizelos je odgovoril, da je res.

Grška vlada se zdaj boji, da bo Jugoslavija mogoče intervenirala. Včeraj je bilo poslanih 3000 vojakov na grško mejo pri Caradjovi.

Delavska vlada Anglije je že sestavljena.

Kralj je odobril listo ministrov, katero mu je predložil MacDonald. Novi ministrski predsednik se preseli v palačo v Downing ulici v petek. — Stavka železničarjev bo kmalu končana.

London, 23. jan. — Ramsay MacDonald, socialist, nekdanji trgovski pomočnik in sin revnega ribiča na Škotskem, je včeraj popoldne sprejel iz rok kralja Jurija V. mandat, da naj sestavi novo vlado Anglije.

MacDonald je čakal v glavnem stanu Delavske stranke, dokler je Baldwin opravil svoje formalnosti pri kralju, kateremu je podal ostavko stare vlade. Ko pa je prejel obvestilo, da ga kralj čaka, je sedel v avtomobil in se odpeljal v spremstvu Hendersona, Thomasa in Clynesa v Buckingham (kraljeva palača. Kralj ga je vprašal, če hoče organizirati novo vlado; MacDonald je sprejel. Borvan je bil kronski svet, kateremu je MacDonald prisegel in potem je novi ministrski predsednik konferiral s kraljem eno uro. Zunaj je čakala velika množica delavcev, ki so burno pozdravili MacDonalda in mu stiskali roko, ko se je vrnil od kralja.

Nekaj ur pozneje je MacDonald zopet obiskal kralja, mu poljubil roko po starem običaju in predložil listo novih ministrov. Kralj je odobril listo. Formalno ustoličenje kabineta se izvrši danes in v petek se MacDonald preseli s svojo družino v palačo ministrskega predsednika v Downing ulici.

Parlament je odgoden do 12. februarja in ko se snide, predloži MacDonald svoj program. Delavska vlada ima zdaj 20 dni časa, da organizira svoje departmente in sestavi program.

Prva delavska vlada Anglije ima sledeče minstre:

Ramsay MacDonald, ministrski predsednik in minister vnanjih zadev.

John R. Clynes, lord kraljevskega pečatnika.

Lord Parmoor, lord predsednik sveta.

Viskont Haldane, lord kancelar.

Filip Snowden, finančni minister.

Arthur Henderson, tajnik notranjih zadev.

J. H. Thomas, tajnik kolonij.

Stephen Walsh, tajnik vojne.

Sydney Oliver, tajnik za Indijo.

General C. B. Thompson, minister zračne flote.

Viskont Chelmsford, prvi lord admiralitete.

Sydney Webb, trgovina.

John Wheatley, zdravstvo.

Noel Buxton, poljedelstvo.

William Adamson, tajnik za Škotsko.

C. P. Trevelyan, šolstvo.

Thomas Shaw, delo.

Vernon Hartsborn, pošta.

Polkovnik Jos. Wedgewood, kancelar vojvodine Lancester.

F. W. Jowett, prvi komisar za javna dela.

London, 23. jan. — Stavka železničarjev se nadaljuje, toda mnoga znamenja kažejo, da bo kmalu končana. John Bromley, vodja stavkarjev, je obvestil upravitelje železnic, da so železničarji pripravljeni na pogajanja. Upravitelji so odgovorili, da se ne bodo pogajali, ker za njih veljajo zaključki Kongresa strokovnih unij. Kongres je proti stavki in je sprejel sklep mezdnega odbora, katerega je Bromleyeva organizacija zavrgla.

Stavka še ni povzročila pomanjkanja živil. Včeraj je vozilo 17 odstotkov osebnih vlakov in 31 odstotkov tovornih vlakov.

BANKE POKAJO PO ZAPADU.

Čikaški bankirji so mnenja, da ne morejo nuditi odpomoči niti velike mestne banke.

PO NJIHNEM MNENJU MORE LE VLADA PRISKOČITI NA POMOČ.

Chicago, Ill. — Če je treba priskočiti bankam v njihnem sedanjem kritičnem položaju na severnem zapadu na pomoč, bi naj ta odpomoč prišla od strani zvezne vlade samo. Naloga, spraviti na noge slabotne in šibke banke v eeli vrsti naših držav od obeh Dakot tja do Texasa, je prevelika celo za velike mestne banke.

To je bilo mnenje dobršnega števila čikaških bankirjev, ki so imeli v torek konferenco s komitejem zveznih uradnikov v tem mestu. Ta komitej, ki sestoji iz raznih zveznih bančnih uradnikov, je imel cel dan sejo na zvezni rezervni banki.

Seja je bila tajna in se je končala, ne da bi rešila vprašanje, kako pomagati zapadnim bankam.

Predsednik Coolidge je nastavil omenjeni komitej na priporočilo narodnega bančnega pregledovalca Thomasa E. Harrisa. Ta posluje za deveti zvezni rezervni okraj, ki obsega Minnesoto in obe Dakoti.

Takoj v začetku te seje je nekdo predlagal, naj bi bila započeta kampanja za dvamilijonski sklad v odpomoč minnesotskim in dakotskim bankam, katerih glavnice so okrnjene radi tega, ker ne morejo kmetje izpolniti svojih obveznosti.

Minneapolske in sentpavlske banke so ponudile milijon dolarjev, če bi newyorški in čikaški bankirji dali enak znesek. Ali ravno zastran tega je prišlo na seji do zastanka, in vdeleženci niso mogli priti do nikakšnega pozitivnega zaključka. Nekdo je predlagal, da bi naj bil posojen tisti denar delničarjem zapadnih bank.

Toda čikaški bankirji so se izrazili, da bi ne bil tak načrt pameten. Prvič bi bila dva milijona dolarjev premajhen znesek, da bi bilo odpomagano kritičnemu položaju. V to svrho bi bilo treba več milijonov, so rekli čikaški bankirji. Naposled so se čikaški bankirji izrazili, da se sploh ne marajo pečati s predlaganim načrtom. Rekli so, da naj pomaga bankam po severnem zapadu vojna finančna korporacija ali pa zvezni rezervni odbor s pomočjo rezervnega sistema.

Med čikaškimi bankirji, ki so predložili komiteju zveznih uradnikov svoje nazore o tem jako važnem in zelo perečem vprašanju, so bili naslednji: Načelnik kontinentalne in komercijalne banke George M. Reynolds; predsednik denarnega zavoda The Illinois Merchants Trust Co.; predsednik prve narodne banke Frank O. Wetmore in pa predsednik prve posojilne in hranilne banke Melvin A. Taylor.

Odkar se je pričela ta konferenca, so že štiri banke v severnozapadnem okraju ali zaprle vrata, ali pa napovedale, da jih zapro v kratkem.

VREME.

Chicago in okolica: V petek nestalno, sneg. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 35, najnižja 20. Solnce izide ob 7:11, zaide ob 4:54.

OLJNA NAJEMNINSKA POGODBA UTEGNE BITI PREKLICANA.

Pravosodni tajnik Daugherty ne more voditi teapotske preiskave, ker je sam zapleten v ta velikanski javni škandal.

PREDSEDNIK COOLIDGE JE ZA TEMELJNO PREISKAVO OLJNEGA ŠKANDALA.

Washington, D. C. — Položaj teapot-domskega škandala je sedaj takšenle:

1. — Predsednik Coolidge je naročil pravosodnemu departmentu, naj stori sodne korake proti vsem tistim, ki so sokrivci v tej aferi. Pripravljen je odpustiti iz službe vse, ki so zaigrali javno zaupanje.

2. — Senator Caraway naznanja, da hočejo republikanci podpirati njegovi rezoluciji, ki se potegujeta za preklic najemninske pogodbe glede mornaričnih oljnih rezerv v Teapot Domu in Californiji, ker jih je oddal bivši notranji tajnik Fall na nepošten način v najem.

3. — Od predsednika pričakujejo, da bo podpisal takšni rezoluciji ter prejkone zahteval, da podata ostavko mornariški tajnik Denby in generalni zvezni pravdnik Daugherty, ker sta odobrila najemninsko pogodbo.

4. — Demokratje pravijo, da ne more Daugherty voditi preiskave, ker je odobril najemninsko pogodbo za oljne rezerve v Teapot Domu.

5. — Albert B. Fall, ki je igral glavno vlogo v pogajanjih za omenjeno najemninsko pogodbo, je na poti v Washington, da pojasni, kako je nenadoma obogatel.

6. — Sinclairjev odvetnik je dejal, da hoče brzojaviti svojemu gospodarju, naj se nemudoma vrne v Združene države, da bo zaslišan pred senatnim preiskovalnim odsekom.

Predsednik Coolidge se je odločil sodno preganjati vse sokrivce v tej aferi in vrniti oljne rezerve v Teapot Domu mornarici.

To je izvedel generalni zvezni pravdnik Harry M. Daugherty potem, ko je precej časa konferiral s predsednikom Coolidgem v Beli hiši.

Generalni zvezni pravdnik je tudi izvedel, da so zastopniki pravosodnega departmenta preiskavali celo zadevo zadnje tri tedne in da so pričeli svoje preiskavanje mnogo poprej, preden se je lotil tega dela senatni preiskovalni odsek.

Na podlagi, da je bil glavni narodni oljni vir v vojni oddan na nepošten način in v znamenju podkupovanja v najem, in da je tajnik Fall prekoračil meje svojega delokroga, ko je podpisal najemninsko pogodbo, je predložil senator Caraway rezoluciji, ki preklicujeta najemninsko pogodbo za Elk Hills in Teapot Dome. Republikanski senatorji bodo podpirali obe rezoluciji.

Kongresu so odprta štiri pota za preklic najemninske pogodbe, kakor mislijo parlamentarci, ki preučujejo to vprašanje. Tista štiri pota so:

Sprejetje rezolucije, ki naroča notranjemu tajniku preklicati najemninsko pogodbo.

Predsednik bodi pozvan v obliki rezolucije, naj stori korake, s katerimi bo preklicana najemninska pogodba.

Kongres more sprejeti predlogo, s katero preklicuje najemninsko pogodbo. Administracija mora storiti za tak preklic potrebne korake.

Pravosodnemu departmentu more kongres v obliki rezolucije naročiti, naj v smislu deželnih postav prekliče najemninsko pogodbo.

Miljoni žalujejo za Leninom.

Truplo pripeljano v Moskvo in položeno na mrtvaški oder v Unijaki dvorani. Silne množice ljudstva sprejele slavnega pokojnika. Smrt Lenina ne naredi nobene izpremembe v sovjetski vladi. Izjave centralnega odbora sovjetov in tretje internacionale. Vtisk, ki ga je naredila vest o smrti na delegate sovjetskega kongresa in javnost sploh.

Moskva, 23. jan. — Brzojavke sožalja iz vseh krajev sveta so pričele prihajati v Moskvo. Formalne sožaljne brzojavke so prišle tudi od vlad, ki so priznale sovjetsko vlado. Brzojavni aparat v Moskvi je bil na delu vso zadnjo noč, prejemajoč depeše iz vseh krajev Rusije od zadnje vasi v Sibiriji do obrežja Črnega morja, ki izražajo globoko tugo delavcev in kmetov vsled izgube "našega velikega Iljiča."

Več ko stotisoč oseb je stalo že ob sedmih zjutraj v snegu in mrazu na trgu pred Unijsko dvorano, čakajoč Leninovega trupla, ki je imelo priti s posebnim vlakom. Dijaki so korakali po ulicah z napisi "Iljič je mrtev, toda Lenin še živi."

Moskva, 23. jan. — Truplo Vladimirja Iljiča Uljanova je bilo danes ob eni popoldne pripeljano s posebnim vlakom v Moskvo. Delegatje sovjetskega kongresa, ljudski komisarji, odborniki moskovskega sovjeta, zastopniki delavskih organizacij in na tisoče ljudstva je sprejelo mrtvega voditelja na postaji. Silna razoglava množica je potem spremila truplo po ulicah do Unijske dvorane na Rdečem trgu, kjer je bilo položeno na mrtvaški oder in kjer bo na ogled občinstvu.

Moskovski sovjet je sklenil, da se vrši javno žalovanje do sobote; vse veselice, zabave in gledališke predstave so prepovedane. Predsednik Kalenin, ki je včeraj naznanil smrt Lenina na kongresu sovjetskih republik, je predlagal, da naj bo 21. januar odslej državni dan žalosti.

Vsa Rusija se je zavila v žalno obleko. Moskva, ki je že prej razobesila črne zastave v spomin na žrtve Rdeče nedelje (22. januar), je zdaj vsa v črnem. Velikanska črna zastava vihra na Kremlu. Vse trgovine so zaprte. Nepregledne množice ljudstva stoje pred buletini z najnovejšimi vestmi in s sklonjenimi glavami zro molče na buletine ter si brišejo solze. Na tisoče resolucij, izražajočih sožalje in lamentujočih izgubo velikega voditelja, prihaja od krajevnih sovjetov in delavskih unij.

Centralni izvrševalni odbor sovjetov je objavil uradni buletin, izjavljajoč, da je Iljičeva smrt največji udarec, ki je doletel ruske delavce in kmete in da bo zelo učinkoval na delavce vseh dežel.

"Delavci sveta plakajo nad izgubo svojega velikega voditelja," se glasi buletin, "toda čeprav je Iljič nehal voditi, se bo gibanje, ki ga je on začel, nadaljevalo zavedno. Sovjetska vlada bo nadaljevala njegov program."

Izvrševalni odbor tretje internacionale pravi v adresi na proletarce vseh dežel: "Mednarodni proletariat! Izgubil si najboljšega voditelja, odkar je umrl Karl Marks. Odkrij se ob grobu svojega učitelja! Komunistična internacionala bo vedno sledila Leninovim stopinjam."

Druga oficijelna izjava se glasi, da Leninova smrt ne pomeni nikakršnih izprememb v sovjetskem sistemu. O Leninovem nasledniku zdaj še ni govora. Na čelu sveta ljudskih komisarjev ostanejo Stalin, Kamenev in Rikov, ki vodijo vlado, odkar je bolezen odtrgala Iljiča od njegovega dela. Upati je, da bo smrt velikega voditelja vplivala na spor v komunistični stranki in prinesla slogo v vrste boljševikov. To se že opaža. Moskovska komunistična organizacija je sinoči sprejela resolucijo, v kateri zahteva, da se konča prepir med mladini in starini.

Trockijev namestnik Sklijanski je izdal poziv na rdeče armade, naj vsi vojaki stoje na straži sovjetske sile in ostanejo zvesti Leninovim principom. Trockij je nekje na Krimu, kamor si je šel utrdit zdravje. Dali se vrne te dni v Moskvo, ni še znano.

Petrograd, 23. jan. — Težka mora tišine in žalosti je legla na Petrograd, kjer so delavski sovjeti pod vodstvom Lenina vzeli oblast nad Rusijo pred malo več ko šestimi leti. Vse mesto žaluje; delo počiva. Velike deputacije delavcev se odpravljajo v Moskvo.

Moskva, 23. jan. — Vladimir Iljič Uljanov je umrl na svojem podeželskem domu v Gorkem, kakih 30 milj od Moskve, kjer je bival zadnje mesece, odkar ga je bila bolezen položila v posteljo. Ob njegovi strani sta stali njegova zvesta družica, žena Krupska, njegova še živa mati in sestra Marija. Kmalu po peti uri dne 21. januarja se je pojavil krvotok na možganih in konec je prišel v nekaj minutah. Navzoč je bil tudi njegov prijatelj Buharin.

Vest je prišla v Moskvo šele drugi dan radi tega, ker je snežen vihar podrl telefonske žice. Končno je Buharin prinesel vest centralnemu izvrševalnemu odboru na kongresu sovjetov.

Kalenin, predsednik izvrševalnega odbora, je ob otvoritvi kongresa pred tremi dnevi poročal delegatom, da se sodrug Iljič hrabro bori z boleznijo in upati je, da jo premaga. Zdaj pa je nanj padla težka naloga, da poroča delegatom boleče vest. S tresočo roko je mignil delegatom, naj vstanejo s sedežev in bodo tiho. Molče so delegatje vstali, ne vedoč, kaj to pomeni. Velika tišina je zavladala.

"Sodrugi! Sporočam vam pretresljivo vest, da našega velikega Iljiča ni več med živimi."

Po teh besedah se je Kalenin sesedel na stol in zajokal na glas. Za njim so si brisali solze Zinovijev, Kamenev in drugi voditelji.

Velika delegacija je bila kakor okamenela. Nepopisno čustvo žalosti je pretreslo vse navzoče in nekaj minut je bilo slišati ihtenje. Nato je bila sprejeta resolucija sožalja in Laševič je bil soglasno imenovan, da prevzame vodstvo aranžiranja pogreba. Laševič je bil prvi častnik v Petrogradu, ki je prevzel poveljstvo oddelka strojničarjev ob izbruhu novemberske revolucije leta 1917.

Nato je bila seja zaključena. Kakor bi trenil, se je raznesla žalostna vest po vsej Moskvi in kmalu potem po vsem svetu. Moskva se takoj zavila v črno. Kjerkoli je igrala godba, se je oglasila žalostinka. Na ulicah in povsod so ljudje plakali na glas.

Vladimir Iljič Uljanov-Lenin je živel v miljonih srcih ruskega ljudstva ne več kot človek, pač pa kot simbol nekaj višjega, ki sploh ne more umreti. Zato je splošna žalost toliko večja in globokejša.

KRIŽARKA "TACOMA" SE JE POGREZNILA.

Mehiška vlada kupila štiri bojne ladje od Amerike.

Washington, D. C. — Križarka "Tacoma", ki je treščila ob skale nedaleč od Vera Cruza zadnji teden, se je zadnji torek pogreznila, ko so jo potegnili s kleči. Kapitan in dva operatorja radija so utonili z ladjo vred.

Ameriška vlada je poslala drugo pošiljatev orožja mehiški vladi; 5000 pušk je bilo poslanih. Obregonova vlada je kupila tudi štiri ameriške ruševce, ki so bili v rabi v svetovni vojni in katere je vlada kasneje prodala privatni tvrdki.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračaja.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $6.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $6.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-24) poleg vašega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PRIKRITA GROŽNJA, KI GOVORI.

Privatni bizniški interesi imajo najete ljudi, da se s peresom bojujejo v njih koristi. Ti podporniki privatnih bizniških interesov ne pišejo le na prvih straneh velikih dnevnikov, ampak njih naloga je, da lomijo kopja za svoje gospodarje na straneh, na katerih se strokovnjaško razpravlja o kupčijah na borzi, o cenah raznega blaga na trgu, o razmerah v industriji, o narodnem in mednarodnem gospodarskem položaju itd.

Kadar so razmere take, da se pričakujejo dogodki, ki bodo učinkovali na razmere v gospodarstvu, tedaj se prav zanesljivo oglasijo ti podporniki privatnih bizniških interesov s svojimi nasveti, grožnjami, veselimi ali pa temnogledimi prerokovanji.

Pogodba med rudarsko organizacijo U. M. W. A. in premogovniškimi podjetniki poteče prvega aprila. Vrše se pogajanja med zastopniki rudarjev in premogovniških podjetnikov. Pri rudarjih ima zadnjo besedo konvencija, ki da direktivo svojim zastopnikom, kako naj zastopajo interese rudarjev.

Ob taki priliki se oglašajo podporniki privatnih bizniških interesov in sicer na način, da vzamejo pogum rudarjem in jih pripravijo voljne, da sprejmejo diktat premogovniških podjetnikov.

In ko je pričela konvencija rudarske organizacije U. M. W. A., je neki Scrutator napisal v čikaškem dnevniku v gospodarskem delu lista članek, v katerem slika rudarjem najtemnejšo bodočnost.

Najprvo slika, da rudarji producirajo veliko več premoga, kot ga potrebujejo v deželi. Nato modruje, da bo rudarska organizacija skušala doseči dolgotrajno pogodbo ne glede na to, kakšne bodo njene zahteve. Zatem vprašuje, ako rudarji pričakujejo, da se industrija izravna po naravnem gospodarskem potu. Sam odgovarja, da so izgledi zelo pesimistični. Po tem odgovoru prihaja na razmere, v katerih producirajo premog podjetniki, ki imajo zaposljene organizirane in neorganizirane rudarje. Tako nadaljuje in našteva stvari, katere so vsem znane, ki se zanimajo za javne dogodke, dokler ne pove v naslednjem odstavku, zakaj je pravzaprav spisal članek:

"Sugestirali so, da rudarska unija napravi še en poizkus za organiziranje Zapadne Virginije in da naj apelira na Washington za intervencijo. Unija izjavlja, da tam (v Zapadni Virginiji) ignorijajo ustavne pravice. Druga stran, izvoljeni uradniki od ljudstva ostajajo pri svojem in povdarjajo, da preprečujejo anarhijo in ohranjujejo pravico do dela. Razmere so take, da se ne bo ničesar rodilo iz te sugestije. Washingtonska intervencija v državnih aferah postaja eksploziven predmet in državniki se ne marajo igrati s T. N. T. (močno rastrelivo) v volilnem letu. Mogoče to zaplete premogov vozel v suhaško in mokraško kašo in se potem dotakne vprašanja vojnih amendmentov.

Kdo želi priklicati duhove iz te nevarne globine?

Namen tega odstavka je jasen. To je odprt apel na pripadnike prohibicije, da pomagajo potlačiti vsako prizadevanje v Washingtonu, da se priznajo rudarjem v Zapadni Virginiji ustavno priznane pravice. Ako bi v Washingtonu res mislili resno na to, da se rudarjem v Zapadni Virginiji priznajo ustavno zajamčene pravice, tedaj naj prohibicijonisti odrečejo vsako pomoč v predsedniški kampanji.

Ta grožnja nam pa tudi odkriva prohibicijoniste in jim jemlje slavo ljudskih prijateljev. Prohibicijonisti so nastopali proti vživanju opojnih pijač pod pretvezo, da opojne pijače povzročajo veliko gorja med ljudstvom in da je treba to gorje odpraviti. Scrutatorjev članek pa pove jasno, da je prohibicija navaden politični konjiček navihanih političarjev, ki jim včasi služi kot parkelj, da lahko z njim strašijo svoje tovariše, ako postajajo neposlušni in kažejo znamenja, da hočejo prestopiti na ljudsko stranko in delati proti privatnim bizniškim interesom.

Ameriško ljudstvo je lahko hvaležno, da je Scrutator to povedal odprto in tako vzel prohibiciji tisto svetniško glorijo, s katero se je rada odevala, kadar je tajno služila privatnim bizniškim interesom.

VLADIMIR ILJIČ ULJANOV—LENIN.

V sedanjih dneh menda ni bilo človeka, ki bi ga tako sovražili in tako ljubili kot Nikolaj Lenina, predsednika sveta ljudskih komisarjev. Vse, kar je viselo na starem svetu, na starem redu, na starem gospodarstvu, ga je sovražilo smrtno in ga še sovraži, kar potrdijo nekrologi v raznih listih, spisani od nazadnjakov, ki se ne morejo v svojem sovraštvu dvigniti do nevtralne sodbe. Nasprotno so pa videli v Leninu miljoni zatiranih, tlačenih in izkoriščanih nositelja nove dobe, oznanjevalca zarje prihajajočih boljših dni za zatirane, tlačene in izkoriščane.

Lenin je bil kot vsak drug človek produkt razmer. Strašno izkoriščanje ruskega ljudstva v interesu ruskih aristokratičnih krogov in veledenarnih interesov, je vplivalo nanj, da je kot mislec postal socialist Marksove šole. Delal je z vsemi svojimi močmi, da strmoglavi caristični red v Rusiji, ki drži na miljone ruskih kmetov in delavcev v duševni temi in izkorišča njih delavno moč v interesu izredno bogate aristokracije po rojstvu in denarju.

Zaradi tega boja je trpel in je bil preganjan.

Prišla je vojna, svetovna vojna! Ruska armada je bila poražena zaradi korupcije in nezmožnosti v višjih aristokratskih in denarnih krogih. Ruske mužike so gonili na bojišče kot v klavnico. Na štiri ruske vojake v strelskih jarkih je prišla po ena puška. Vojaki so bili brez obuče, obleke in hrane. Aristokratje in denarni mogotci so razdelili denar lepo med sabo, mesto da kupijo orožje, strelivo, obleko in živež za vojake na fronti. Nič čudnega, saj jim niso bili ruski vojaki drugega kot materijal, kateri je za to na svetu, da sami žive v razkošju. Poraz je moral priti in za porazom pa revolucija!

Bile so razmere, ki so povzročile poraz ruske armade in revolucijo proti sistemu, ki je zakrivil take razmere.

V začetku je bila revolucija popolnoma buržoazna. Izvršila je del dela za odpravo carizma. Naslodila ji je napol proletarska revolucija pod Kerenskijem, ki je izvršila le polovično delo, ker je še vedno ljubkovala z liberalnimi caristi. Rusko ljudstvo ni bilo zadovoljno s polovičarskim delom in zahtevalo je popolno odpravo carističnega sistema. Lenin in tovariši so spoznali, da je prišel sdaj ugodni trenotek, da se organizirajo ruske ljudske mase tako, da se nikdar več ne vrne carizem v Rusijo. Študirali so angleško revolucijo, ameriško revolucijo, francosko revolucijo, evropejske revolucije leta 1848, ameriško državljansko vojno in druge vstaje. Kar je bilo taktično dobrega, so obdržali, kar je bilo taktično slabega, so zavrgli. In izbruhnila je v Rusiji tretja revolucija, poznana pod imenom boljševiška revolucija, ki je strmoglavila Kerenskijev režim v trenotku, ko je bil Kerenskij pripravljen napraviti liberalnim carističnim elementom koncesije.

Proti tej revoluciji se niso vzdignili le vsi ruski elementi, ki so ljubili caristični režim, ampak poleg ruske aristokracije in ruske buržoazije so jo hoteli uničiti vsi tujezemski elementi, ki so upali, da Rusija ostane zanje dober kolonijalen trg za industrijske produkte, ako se gospodarski razvoj Rusije ustavi za nekaj časa na ta način, da se zopet povrne saj za eno ali par generacij carski režim, absolutističen ali pa nališpan z liberalizmom.

Voditelji boljševiške revolucije, katerih duša je bil Lenin, so se ognili napak prejšnjih revolucijonarjev, izkoristili so vse dobro od njih, nekaj so pa dodali svojega in protirevolucija je bila poražena, akoravno so jo podpirali nazadnjaki vsega sveta. Carski sistem v Rusiji je odpravljen in Rusiji je odprta pot gospodarskemu, političnemu in kulturnemu razvoju, pot do najvišje stopnje civilizacije in kulture. Caristična cokla je odpravljena!

Koliko dela in zaslug za odpravo carizma v Rusiji odpade na Lenina, je zdaj težko dognati, ko vsi dogodki še niso preiskani in dognani. To bo delo zgodovinarjev in pravično bo o Leninovem delu in zaslugah sodila šele bodoča generacija, ko bodo pred njo sadovi tretje ruske revolucije. Danes se lahko reče, da je Lenin veliko delal in ima tudi zasluge, da je v Rusiji poginil carizem.

SLIKE IZ NASELBIN.

Kenosha, Wis. — Delavskih razmer ne bom opisoval. Kapitalistično časopisje jih označuje za najboljše, in mislim, da delavcem to zadostuje, da vedo, kake so.

Ker marljivo čitam, kar mi pride v roke, dasiravno mi veliko to de iz glave, a vse nikakor ne, ker ne čitam o skakanju franka za marko in spreminjanju šterlingove in lirine barve, se porodi človeku misel, zakaj je tako. Vzroka je treba in tudi po mojem mnenju je nevednost tisti vzrok, ki vse to povzroča. Čital sem o razvoju človeka, da ljudje, ki so živeli v brezdelju, niso koristili razvoju popolnoma nič, ko so pa bili prisiljeni na akcije vsled naravnih katastrof, se jim je pričel razvijati um. To velja v današnji družbi Oni, ki so vzgojeni v brezdelju brez vsake skušnje, kaj je življenje, zavzemajo velika pomembna mesta v zakonodajnih upravah človeštva. Ljudje, ki takorekoč nimajo razuma, ter posedujejo le denar in janičarji, odpadniki delavstva so jim desna roka. Podpirajo nevedneže in slepijo delavce.

Ne zamerim katoliškim duhovnom, ker oni enostavno ne morejo poznati ljubezni. Ž njimi gre vse, ko umrjejo. Dobe se pa tudi delavci, ljudje, ki delajo v škodo svojih otrok, gredo na roke parasitom. Oni se garje človeški družbi, ki se dajo le s trudom odpraviti in jih je radi nevednosti še veliko. Coklja napredku so. Vendar moramo vzeti stvar, kakor je.

V mladih letih sem videl in tudi delal z ljudmi, ki niso umeli ne čitanja ne pisanja. Edini jaz sem bil, ki sem znal pisati toliko, kot sem se naučil do desetega leta. Delali smo več časa, kolikor je dopuščala dnevna svetloba — pri luči. Pa prišli so glasovi že celo o sedem in šesturnem delavniku. Šlo se je za skrajšanje dela in povečanje plače. V tistem gibanju so pričeli iskati iškarjotov, ki so jih, žal, vedno dobili več kot so jih potrebovali. In še vedno se pehajo za nečastnim delom.

Danes so bolj izšolani ljudje, pa so tudi lopovi, ker imajo več izkušenj. Tako je borba prilično ena in ista. Še vedno brezglavci vodijo usode narodov, kadar pa pridejo v zagato in si ne znajo pomagati, napovedo vojno, kar je nekaj lahkega zanje, ker jim je koča na varnem, denar se množi in janičarjem tečejo večje plače. Ljudstvo je obojestransko zadovoljno. 50,000 ubitih javljajo z nasprotne strani, in to je tolažba in hladilo za domovino ljubeče srce,

Tudi oni, ki so občudovali Špartanko, naj upoštevajo, da je njim domovina zadnje, prvo pa njih blagajna, da se jim ne izprazni in se ohrani. Ker niso sami zmožni je ohraniti, jim je pa treba janičarjev in iškarijotov.

Priporočam čitateljem, da podpirajo delavsko časopisje, vse kar jim pride v roke in naj razsojajo vsebino, ne čakati, kaj jim uredniki povedo.

Prosveti in S. N. P. J. želim še večji napredek, kot je bil. Delo Prosvete ni bilo zaman, torej za povečanje.

Bratski pozdrav! — **Frank Turk.**

Tacoma, Wash. — Ni mi znano, ako je bil kdaj priobčen kak dopis iz te naselbine v Prosveti. Zato hočem jaz nekoliko pisati, da ne bo javnost mislila, da tu ni društva Slovenske narodne podporne jednote. Tu obstoji društvo jednote že malo več kot tri leta, in šteje 132 članov obojega spola, pa tudi v madinskem oddelku imamo nekaj prav pridnih fantičkov. To je dober napredek za tako kratek čas, ker poleg tega društva imamo še dve drugi, namreč društvo Narodne Hrvatske Zajednice in samostojno društvo "Istra".

Pred letom dni se je med nami rodila misel, da zgradimo svojo lastno dvorano. Ta ideja je združila "Jadransko morje" 403 S. N. P. J. in "Napred zastava", odsek 246 ter H. S. D. Istra v eno kolo pod imenom "United Slavonic Hall". Misel ,ki je osvojila srca bratov podpornih društev v tej naselbini in okolici, da zgradimo dvorano, ni ugasnila, temveč je podžigala naš narod k delu, da se udejstvi.

Nismo se hoteli ponašati z našim delom v javnosti, ampak delali smo in delali, dokler nismo uspeli. Zdaj smo prav zadovoljni, ko smo napravili prvi korak k prosveti v pomnik kulture in zavednosti našega naroda. In zdaj, ko smo dovršili to delo, ne smemo misliti, da prestanemo, da nam ni več treba misliti za dobrobit društva in jednote. Še naprej moramo delati v te svrhe. Tudi ne smemo misliti, da sedaj, ko je končala tekma za nabiranje novih članov, bomo dali roke križem in čakali, kdaj bo v drugič narejen tak naskok. Biti moramo na straži vedno, da, kadarkoli se nam ponudi prilika, pojačamo našo podporno jednoto.

Naši ljudje radi pristopajo k podporni organizaciji, posebno še taki, katera jih ne sili izpolnjevati takih bedastoč kot je spoved. Sicer pa mislim, da vsak lahko živi brez tega. In ravno radi tega ljudje tako pristopajo k S. N. P. J. ker je svobodomiselna ter se ne vtika v verska prepričanja svojih članov.

Človek ljubi podporno organizacijo kot je S. N. P. J., ker dobi v slučaju bolezni ali nesreče poleg podpore tudi izobrazbo v njenem glasilu, kar je zanj večje duševne koristi kot spoved.

Pridobili smo nekaj novih članov, a ko bi se bili vsi poslužili prilike prostega časa, sem trdno prepričan, da bi jih lahko dobili še več, vsak član po enega. Ali večina se ne zmeni za drugo kot da plača svoj asesment, misleč, da je to vse. Ni tako. Treba je rednejše zahajati k sejam, podpirati dobre predloge in jih predlagati, glasovati o inicijativah ter se dobro spominjati društvenih sklepov in jih upoštevati.

Bratje in sestre, spet je leto 1923 šlo v preteklost, in mi smo za leto starejši ter za nekaj skušenj bogatejši. Velike korporacije upoštevajo velike dobičke, ki smo jih jim naredili delavci, ali kaj imamo delavci od tega. Nič drugega kot polne roke žuljev. Pa leto starejši smo. Imamo nekaj spominov, ali so kaj vredni? To vsak sam ve. Boriti se moramo za obstanek in dobrobit človečanstva. Apeliram na vse one člane, ki še nimajo svojih otrok v društvu in jednoti, da to store čimprej mogoče. S tem pomagamo sebi in svoje otroke imajo zavarovane v največji slovenski organizaciji, kjer tudi plačujejo najmanjši asesment. Za otroka plačate samo 22 centov za celi mesec in za to je otrok zavarovan od drugega do šestnajstega leta z istimi prispevki. Ako umrje že v drugem letu, dobite $34 podpore, ako pa umrje v šestnajstem letu, dobite $600 podpore. Pri raznih drugih društvih in zavarovalnih družbah ni tega.

Pozdrav vsem svobodomiselnim! — **Matt Matetich.**

Razkrivanje tajnosti žlez.

Dr. V. D. Lespinasse iz Chicaga, špecialist za vcepljevanje spolnih žlez, ki je izvršil takšno operacijo na miljonarju Haroldu McCormicku, je zadnji teden predaval o tej stvari v Aurori, Ill. Rekel je med drugim, da vsa energija moškega in ženske izvira iz spolne žleze. Sokovi, ki jih izločujejo ta žleza in razne druge žleze, narede, da je človek močan ali slab, velik ali majhen, suh ali debel. Vse je odvisno od žlez in njih soka.

"Transplantacija (presaditev) spolne žleze še ne pomladi starca," je rekel dr. Lespinasse, "pač pa mu pomaga v gotovi meri k ojačanju telesa in organov, ki so že onemogli. Stalne odpomoči ni. Kakor lahko popraviš star voz ali avtomobil, da še nekaj časa vozi, tako se da s presaditvijo žleze popraviti star in slab mož, da še nekaj časa "dela", ampak prejšnjega se zopet polomi." Mogoče pa je pomladiti, oziroma ojačiti človeka, ki še ni prestar in drugače zdrav, da je potem stalno krepak na moškosti. Spolna žleza ima dve funkciji: in izločuje dvojni sok: zunanjega in notranjega. Notranji sok moške žleze daje možu njegove karakteristične znake: moški stas, debel glas, brado in brke. Ravno tako daje ženska žleza karakteristične zunanje znake ženskega spola kot je tenak glas, stas, golo kožo na obrazu itd. Zdravniška veda zdaj poskuša oddeliti sokove notranje in zunanje funkcije, in kadar se ji to posreči, bo možno pomagati možem in ženam na tistih organih ali delih, ki so nerazviti."

Dr. Lespinasse je tudi dejal, da je svetopisemska pravljica o Samsonu nekoliko v sorodu z resnico. Možje, ki imajo bujne lase, gosto brado in ki so zelo poraščeni z dlako, so navadno zelo močni telesno.

Poslovna štatistik gen. konzula v Chicag

Chicago, Ill. — Od osnovanj generalnega konzulata v Chicag 13. septembra 1920, pa do 1. j nuarja 1924, je generalni konz lat pokazal sledeče rezultate:

1.) Po administrativnem p slovnem protokolu je vpisanih:

leta 1920.....	1,667	predmeto
" 1921.....	11,174	"
" 1922.....	11,672	"
" 1923.....	11,770	"
Skupaj	36,283	predmeto

2.) po poverilnem poslov. pr tokolu je navedenih:

leta 1922.....	178	predmeto
" 1923.....	305	"

3.) Pri oddelku za potne lis (prošnje, potne liste, vizume, l galizacije itd.) je bilo v delu

leta 1920.....	1,567	predmeto
" 1921.....	6,769	"
" 1922.....	4,075	"
" 1923.....	5,263	"
Skupaj	17,649	predmeto

od katerih je bilo plačanega d žavnega davka od potnih listov prošenj, vizumov itd:

leta 1920.....	$ 4,137.0
" 1921.....	23,011.3
" 1922.....	16,154.5
" 1923.....	21,320.0
Skupaj	$64,623.0

4.) Generalni konzulat je kon no likvidiral tudi od raznih in štitucij in sodišč ter prejel zapu ščino ter odškodnino raznih ju goslovanskih državljanov v Zdru šenih državah, ki so v jurisdikcij tega generalnega konzulata, ka je po odbitku stroškov in adv katskih honorarjev poslal prek ministerstva za zunanje zadev zakonitim dedičem ali upravičen cem leta:

1921	38	pred. v vs.	$ 42,930.0
1922	154	" "	111,569.2
1923	182	" "	114,362.0
Skupaj likv. 374 pred.			$268,851.3

Od gorenje vsote pripada n poedine pokrajine od leta 1922:

Srbiji 10 predmetov ..	$ 7,101.01
Hrvaški 83 predmetov	67,814.11
Črnigori 7 predmetov	2,760.08
Sloveniji 16 predmetov	6,430.92
Vojvodini 7 predmetov	3,949.24
Dalmaciji 11 predmetov	10,036.40
Bosni in Hercegovini 20 predmetov	13,567.48
Skupaj	$111,659.24

Leta 1923:

Srbiji 8 predmetov ...	$ 6,911.12
Hrvaški 83 predmetov	55,971.80
Črni gori 9 predmetov	5,099.68
Sloveniji 89 predmetov	17,078.84
Dalmaciji 7 predmetov	3,373.84
Vojvodini 10 predmetov	5,601.16
Bosni in Hercegovini 26 predmetov	22,326.15
Skupaj 182 predm...	$114,326.15

5.) Dobrodelnih vlog je konzulat prejel in odposlal preko ministerstva zunanjih zadev ustanovam:

leta 1921	$159.00
" 1922	39.25
" 1923	56.73
Vsega	$254.98

Generalni konzulat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

TOBAČNA INDUSTRIJA.

Chicago, Ill. — Več kakor 50 milijard izdelanih cigaret je bilo pokajenih v Združenih državah lansko leto, ne da bi omenili bilijone cigaret, ki so jih kadilci sami zvijali. Sedem milijard več cigaret je bilo pokajenih lani kakor l. 1922. Ženske so jele tudi kaditi cigarete. In to je prispevalo k temu, da je bilo pokajenih toliko več cigaret lani.

Tudi cigar je bilo več pokajenih lansko leto. Leta 1890. je bilo cigar narejenih nekaj nad štirimilijarde in v l. 1921. pa šest milijard. Sedem milijard jih je bilo izdelanih l. 1906., ali odtlej je bil poveček le zelo neznaten. Lani je bilo izdelanih kakih 9 milijard cigar.

Tobaka za pipe je bilo tudi več razpečanega. Med enajstimi meseci lanskega leta je bilo produciranega 395,824,765 funtov tobaka. Tobaka za njuhanje producirajo in porabijo čedalje več. L. 1923. ga je bilo izdelanega 37,447,441 funtov.

Ljudje pa opuščajo žvečenje. Domala vsako leto je treba izdelati precej manj tobaka za žvečenje. Ljudje ga rajši kade, kakor pa žvečijo.

V Združenih državah je danes nekaj več kakor trideset miljonov ljudi, ki rabijo tobak.

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

LENIN—VELIKAN.

Vladimir Iljič Uljanov ali Nikolaj Lenin, kot je bil v splošnem znan, se je rodil 24. aprila 1870. v Simbirsku. Njegov oče je bil šolski nadzornik na ljudski šoli. Vladimir je dovršil v Simbirsku srednje šole. Po čudnem naključju je bil ravnatelj teh šol oče Alexandra Kerenskega, kateri je bil nekaj časa predsednik prve revolucionarne vlade v Rusiji. Kerenski in Lenin sta hodila skupaj v šolo in ravnatelj je večkrat pripovedoval, da je bil Lenin zelo dober učenec, toda zamišljen in bolj sramežljiv napram svojim součencem.

Vladimir Uljanov je postal revolucionar še kot gimnazijec. V tistih časih je že bil revolucionarni duh razširjen po vseh ruskih šolah in veliko število dijakov je pripadalo raznim tajnim terorističnim organizacijam. Lenin ni bil terorist, pač pa je pridno študiral Marksove spise in jih nosil v šolo, kjer je dajal prepovedane knjige brati drugim.

Ko je bil Lenin star 17 let, se je nekaj zgodilo, kar je določilo njegovi bodoči karijeri. Njegov brat Aleksander Uljanov, ki je bil že dalj časa član revolucionarne organizacije, je bil obsojen na smrt in obešen radi poskušanega napada na carja Aleksandra III. To je mladega Vladimirja tako razkačilo, da je prisegel maščevanje. Od tistega časa je bil aktiven revolucionar.

Leta 1890. se je vpisal na univerzi v Kazanu, toda mesec dni pozneje je že bil izključen radi revolucionarne agitacije. Šel je v Petrograd in tam študiral pravo na vseučilišču. Ali on se ni toliko zanimal za pravne študije kolikor za socialistično gibanje in večjidel svojega časa je prebil med petrogradskimi delavci, katere je pomagal organizirati. Tedaj je bil aretiran, zaprt za dolgo časa in potem izgnan v Sibirijo.

V Sibiriji je živel v borni vasici Minuzinsk in tam je spisal svoje prve knjige o politični ekonomiji. Te knjige se danes rabijo v ruskih šolah. Tedaj si je Uljanov prič nadel ime "Nikolaj Lenin", s katerim je podpisaval vsa svoja književna dela in s katerim je bil sploh poznan po vsem svetu. On je pravil, da si je ime Lenin izbral po zlatih rudnikih Lena v Sibiriji iz globokih simpatij do stotin rudarjev, ki so bili masakrirani po carskih četah.

Leta 1901. je Lenin dokončal izgnansko kazen v Sibiriji in odšel je v Švico, kjer je v družbi s svojima prijateljema in sodrugoma začel izdajati ruski socialistični list "Iskro". Omenjena sodruga sta bila Martov in Plehanov, ki sta kasneje postala njegova nasprotnika. Iz Švice so vodili propagando v Rusiji. Lenin je večkrat potoval v Nemčijo, Pariz in London, kjer se je shajal z ruskimi revolucionarji in francoskimi, nemškimi ter angleškimi socialisti. Živel je zelo skromno ob svojem časnikarskem in pisateljskem zaslužku in deloma ob podpori bogatejših sodrugov.

Leta 1905. je prišel razkol med ruskimi socialisti. Takrat se je stranka razdelila v boljševike (večince) in menjševike (manjšince) radi taktičnih vprašanj, kako izvesti revolucijo v Rusiji. Tisto leto je bila Rusija tepena v vojni z Japonci in kazalo je, da izbruhne revolucija v deželi. Boljševiki so hoteli, da se takoj organizira revolucija z orožjem, menjševiki pa vztrajali, da se agitira za splošno volilno pravico in izvede preobrat parlamentarnim potom. Lenin se je odločil za boljševike, Plehanov in Martov pa za menjševike — in od takrat so si bili največji nasprotniki.

V Rusiji je začelo plamteti. Dne 22. januarja 1905. se je odigrala v Petrogradu tragedija "Rdeče nedelje". Več ko tisoč delavcev je bilo postreljenih in prebodenih z bajoneti ,ko so korakali k carju v Zimski palači. Zatem so izbruhnile stavke in vstaje v vseh industrijskih mestih Rusije. Boljševiki so računali, da je revolucija prišla in drli so od vseh strani v Rusijo. Lenin je zapustil Prago, kjer se je takrat nahajal, in se vtihotapil čez mejo. Prišel je v Petrograd neopažen. Dasi je bil v neprestani nevarnosti aretacije, je vodil vstajo dva meseca, ne da bi ga bili zalotili carski policisti.

Revolucija je bila zadušena v krvi in Lenin je ušel na Finsko, odtam pa v Pariz in nazaj v Švico, kjer je nadaljeval delo za bodočo revolucijo. Imel je trdno nado, da bodoča revolucija mora biti uspešna, kadarkoli pride. Ta nada se mu je izpolnila čez dvanajst let.

Svetovna vojna je našla Lenina v Krakovem, Galicija. Avstrijci so ga takoj izgnali. Zopet je šel v Švico, kjer je organiziral močno kampanjo zoper vojno in neusmiljeno kritiziral nemške socialiste, ki so glasovali v parlamentu za vojne kredite. Na znani konferenci v Zimmerwaldu je bila pod njegovim vplivom sprejeta resolucija, ki obsoja zmerne socialiste in določa smer strogega razrednega stališča proti vsakemu kompromisu.

Prišla je ruska revolucija in car je bil strmoglavljen v maju 1917. Lenin se je s skupino tovarišev takoj odpravil v Rusijo. Prvič se je pojavil meseca junija 1917. na kongresu sovjetov v Petrogradu in pozival delavce, naj vzamejo vlado v svoje roke. V juliju so boljševiki poskusili z vstajo, katero pa je Kerenski zadušil. Lenin se je moral ponovno skrivati. Bival je v delavski bajti nedaleč od Kronštata pri Petrogradu in zastonj so ga iskali Kerenskijevi policaji.

Druga vstaja, ki je bila organizirana za 7. novembra 1917., se je posrečila in Lenin je nastopil na kongresu sovjetov v zavodu Smolni v Petrogradu, kjer je bil še tisti dan izvoljen za predsednika sovjetske vlade. Tedaj so sledili dogodki, ki so že zapisani v zgodovini: preselitev sovjetske vlade v Moskvo, nemška invazija Rusije, brestlitovski mir, kontrarevolucija, civilna vojna, Čehoslovaki, Kolčak, Denikin, Judenič, Vrangel, intervencija zaveznikov, napadi na sovjete od vseh strani, eksekucija carja in njegove družine, zmaga rdeče armade nad protirevolucionarji in nazadnje grozna lakota. Vsa ta leta, težka štiri leta, je bil Lenin na čelu Rusije s svojimi zvestimi sovjeti in boljševiki, premagal vse ovire in ohranil sovjetsko republiko, dokler ni prišel mir. Leta 1921. se je pričelo delo rekonstrukcije in Lenin je predložil načrt "nove ekonomske politike", katera ima postaviti Rusijo za nekaj časa na bazo državnega kapitalizma. Načrt je bil sprejet in se izvaja še danes.

Spomladi 1922. je Lenina prvič napadla bolezen in ga vrgla iz dela za več mesecev. Neštetokrat je bilo poročano, da je umrl, toda mož se je opomogel in v januarju 1923. se je vrnil k delu. Ni dolgo vztrajal. Paraliza mu je prizadjala prevelik udarec, da bi ga bil prenesel. Bolezen se je vračala in na prizadevanja zdravnikov se je moral odpovedati delu in zapustiti Moskvo. Zadnji dve leti je bil Lenin bolj svétovalec kot pa aktivni delavec; kljubtemu je do zadnjega zasledoval svetovni situacijo in delal načrte. V letu 1919. je bil Lenin napaden. Mlado židovsko dekle Bora Kaplan je dvakrat ustrelila nanj v Moskvi in krogla se mu je zarila v desno pleče, kjer jo je nosil tri leta.

Lenin je bil fizično majhen, čokat, širokih pleč in kratkega debelega vratu; obraz mu je bil okrogel, rdeč, z visokim čelom, nos nekoliko privzdignjen in imel je rujavkaste brke ter kratko brado. Na zunaj je bil bolj podoben kmečkemu štacunarju kakor velikemu voditelju. Kljubtemu je bil velikan — na duhu. Njegova energija je bila neizmerna. Govoril je perfektno poleg ruskega nemški, francoski in angleški in tudi pisal v teh jezikih. Imel je široko obzorje in vsa vprašanja je hitro presojal v svetovnega vidika. Govoril je brzo, sunkoma, ognjevito in z gesto suvanja z desnico predse.

V zasebnem življenju ni bilo skromnejšega človeka kot je bil Lenin. Zase se ni brigal. Gotovo bi bil živel še mnogo let, če bi bil kaj pazil na svoje zdravje, toda Lenin je delal več ko človeško — po 18 do 20 ur na dan. Stanoval je v dveh malih sobicah v Kremlu nedaleč od palače bivših carjev. Kadar je bil na deželi v Gorkem, se je zabaval z ribolovom in se igral s kmetskimi otroci, katere je zelo rad imel. Jedel je malokdaj ob določeni uri. Navadno je imel v žepu kos kruha, katerega je pričel žvečiti, kadar je začutil glad pri delu.

Ravno ta skromnost kljub bogastvu, po katerem bi bil lahko posegel na desno in levo, ga je naredila simpatičnega, da so ga Rusi zadnja leta kar oboževali. Navadno so mu rekli "tovariš Iljič". Kmetje so ga zvali "batjuška Iljič". Ime Iljič je bilo bolj znano v Rusiji kakor Lenin. Kadar je kmet prišel v Moskvo, prvo vprašanje, ko se je vrnil v domačo vas, je bilo: "Kako naš Iljič?"

Lenin je bil oženjen, toda otrok ni imel. Njegova žena, zdaj sivolasa, a še vedno ravna kot sveča in železnih živcev, znana pod imenom Krupskaja, ga je spremljala po vseh njegovih potih pregnanstva po Švici, Parizu, Londonu in delila z njim vse žalostne in vesele ure, kot more storiti le najzvestejša družica in inteligentna, prepričana revolucionarka.

Človek Lenin je mrtev, toda Lenin, ki je vodil eno največjih revolucij v zgodovini in faktično organiziral enega največjih socialnih eksperimentov na svetu — Lenin, voditelj, duševni velikan in državnik, napram kateremu so vsi državniki sveta v njegovi dobi pritlikavci — bo živel, dokler se bo pisala zgodovina človeštva in dokler bo dihal zadnji zavedni proletarec na svetu.

Večna mu slava!

NADŠKOF MUNDELEIN POGOREL.

Chicago, Ill. — Napoleonov oče je bil star 23 let, ko se mu je rodil bojeviti sin. Shakespearjev papa je štel kakih sedemintrideset let, ko je pozdravil novorojeno dete, ki so mu dali ime William. In med rojstvom Benjamina Franklina in njegovega starega očeta je preteklo natanko 108 let.

Tako je vseeno, če izvajajo čikaški starši porodno kontrolo zgodaj, ali pozno, ali pa sploh ne. V vsakem slučaju imajo iste prilike za dobivanje svojih otrok, kakor so jih imeli njihni predniki. Tako je bilo govorjenje pred sodnikom Fisherjem, ko je šlo za porodno kliniko v čikaškem mestu.

Ko je bilo celo dopoldne posvečeno temu, da slabo vplivajo protispočetne metode na žensko umstveno razpoloženje, in celo popoldne odnosnim zaslugam mladih in starih staršev, je sodnik Fisher odločil, da mora mesto izdati dovoljenje za ustanovitev porodne klinike, za katero se predvsem poteguje ga. Benjamin Carpenter.

Sodnik Fisher je odklonil predlog pomožnega korporacijskega pravnega zastopnika Padena, da naj prekliče svojo odločitev, ki je bila izrečena gej. Carpenter v prilog, ko je ta zaprosila za sodno povelje, naj mesto izda dovoljenje za ustanovitev porodne klinike v čikaškem mestu.

Odvetnik Paden je najpoprej vložil priziv na prizivnem sodišču, a pozneje pa je na željo čikaškega škofa Mundeleina predlagal, da bodi obravnava obnovljena, češ, da more doprinesti nove dokaze.

Iz zgornjega poročila je razvidno, da je imel sedaj škof Mundelein neposredno svoje prste vmes. S svojo cerkveno avtoriteto je hotel vplivati na sodnika ter prepečiti ustanovitev prepotrebne klinike za porodno kontrolo. Ali tudi to je sedaj jasno, da vseeno še nima cerkvena oblast tolikšnega vpliva v tej deželi, kolikršnega ga je imela v razpadli avstrijski monarhiji. In to je velika sreča za prosvitljenost in naprednost ameriškega ljudstva. Kadarkoli, če kdaj, zavlada v tej deželi papeštvo, bo konec vsega napredka in umskega razvoja. Cerkev je največja sovražnica znanosti in vede.

BOK NE MARA POJASNITI SENATU DENARNIH RAZMER.

Washington, D. C. — Edward Bok, ki je razpisal nagrado za mirovni načrt, je v pondeljek kratkomalo odklonil povedati preiskovalnemu senatnemu odseku, koliko je porabil denarja za pospeševanje svoje ideje.

Senator Reed iz države Missouri, ki je sestavil preiskovalno resolucijo, je kot član preiskovalnega odseka pripomnil k Bokovi odklonitvi tole:

"Bok pravi, da je naložil nekakšen sklad na banki ter dopustil, da so prispevali tudi drugi ljudje vanj. On sam ne ve, koliko so prispevali, ali toliko pa ve, da ne bo povedal senatu, koliko je vložil on sam.

"Po mojem mnenju imamo pravico vedeti, koliko je bilo tistega denarja, in morda bomo mogli tudi izvedeti to," je dejal senator Reed.

KATOLIŠKI DUHOVEN OBSTRELJEN.

South Chicago, Ill. — Rev. John Olsavsky, župnik katoliške fare sv. Janeza Krstnika, 9127 Burley Ave., je bil obstreljen v sredo zjutraj v svojem farovžu. Podrobnosti še niso znane. Policija preiskuje.

FALL OBOGATEL KAR ČEZ NOČ.

Washington, D. C. — Senator Walsh iz Montane je podal pred senatnim preiskovalnim odsekom podrobno poročilo o stvareh, ki se tičejo finančnih zadev bivšega notranjega tajnika Falla v škandalu oljnih rezerv v Teapot Domu.

"Čisto jasno je, da so vsi tisti, ki se pečajo z živinorejo, kakor se bivši notranji tajnik Fall, v težkih finančnih okolščinah. In Fall je, kakor to potrjujejo priče, l. 1920. priznal, da je popolnoma "suh." Nadalje je tudi dognano, da ni pred l. 1920 plačal svojih lokalnih davkov najmanj deset let.

"In vendar je dokazano, da je Fall v zgodnji zimi l. 1921. kupil sosedno kmetijo, za katero je plačal $91,500. Pred to kupčijo je bil bil isto zimo oddal Sinclairju zvezne oljne rezerve v Teapot Domu v najem.

"Prvo plačilo v znesku po $10,000 je bilo izvršeno v El Pasu, Tex., z denarjem v gotovini.

"V prvih mesecih l. 1922. si je pridobil še več zemlje, za katero je plačal $33,000, poravnal vse zaostale davke v znesku po $8,000, kupil za $3000 štiri bike ter dal postaviti vodno-električne naprave. Te so ga stale od $40,000 do $50,000."

Senator Caraway je ponovno napadel Falla pred zbranim senatom.

"Nikoli nisem imenoval Alberta B. Falla, dokler ni izdal moje domovine," je dejal. "On nam razodeva, češ, da je izven politike. Blagor njegovi duši! Iz politike bo pognal tudi vse svoje prijatelje. On pravi, da se namerava odpraviti na potovanje. Benedikt Arnold je tudi potoval, ko je prodal West Point.

"Tu je človek, ki stoji pred javnim sodnim stolom obtožen veleizdaje, zakaj nič drugega ni to, da proda ta ali oni človek sredstva, ob katerih more živeti njegov narod. Če bi ne bil kriv, bi prišel pred ta odsek ter povedal resnico. Če ne stori tega, potem je smatrati njegovo molčanje za priznanje, in vsak človek moškega ali ženskega spola v Ameriki ve to tako dobro kakor on sam."

RUDARSKI PREDSEDNIK LEWIS V ČEVLJIH SAMUELA GOMPERSA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

čeno, naj počakajo s svojimi napadi, dokler ne pride pred delegate odsekovo poročilo.

Predsednik Lewis je v svojem poročilu popolnoma prezrl radikalizem, in noben uradnik glavnega odbora ni omenil Aleksandra Howatta, ki je bil svojčas kansaški predsednik in ki ga je bil odstavil predsednik Lewis.

Podpredsednik Philip Murray je žel nekaj pohvale, ko je omenil, da si prizadeva nekaj premogarjev uvesti v to deželo rusko propagando. Toda po njegovem mnenju je ta propaganda nekaj zelo nepopularnega v Ameriki. V tej deželi je preveč mila, preveč Gillettov in premalo zalizcev, da bi bila sprejeta bradata filozofija ruske revolucije.

NAJSTAREJŠA ŽENA V AMERIKI UMRLA.

Trinidad, Colo. — Dne 22. t. m. je tu umrla Robeta Marez v starosti 135 let. Rojena je bila v Mehiki leta 1789. Smatra se, da je bila najstarejša oseba v Združenih državah.

KOMU SODIJO POROČNA DARILA.

Chicago, Ill. — Sodnik Joseph Sabath bo moral v par dneh razsoditi, ali je upravičen mož do poročnih daril, ali pa žena.

Mrs. Izabela Gentile je vložila prošnjo za razporoko. Za vzrok navaja moževo okrutnost. Poleg tega zahteva še $400 v gotovini, o katerem denarju pravi, da ga je dobila ob priliki svoje poroke, a ga je spravil njen mož v žep.

Sodnik Sabath še ni podal svoje obsodbe. Ali naročil pa je možu, naj ne porabi tistih $400.

Ali veš, kaj trpi veliko število slovenskih delavcev v Ameriki vsled spolnih bolezni, ki so posledica občevanja z vlačugami? Ako ne veš, naroči si knjigo "Zajedalci", katero dobiš pri Književni matici S. N. P. J.

Delavski list je sila, s katero računa vaš nasprotnik.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Teršelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 280, Moon Run, Pa. John Groželj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Žugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Joško Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Povest starega rudarja.

(Piše Anton Rechar.)

(Dalje.)

Osramočen sem bil prvega dne, ko sem prišel domov, da bi se bil najrajše skril pred belim dnevom. Dekle je namreč še ko je bila precej oddaljena obrnila se zopet proti moji materi z besedami: "Kakor vidite sem Tonetu kupila nov klobuk. Starega obesite v koruzo za strašilo. Bratje so mi pravili, kaki lumpje so vojaki, ki vse zapravijo z malovrednimi deklinami, zato pa pride vsak tako spuhan na dopust." Odšla je, jaz pa sem ostal osramočen.

Drugo jutro smo veliko molili, pa malo zajtrkvali, nato so me že gnali na polje k delu, katerega sem bil le malo vajen. Rudarskega dela sem bil vajen, ker sem ga opravljal že od malega. Nisem bil torej zadovoljen s kmetovanjem in že po par dnevih sem začel misliti. Težko delo, pri vsem tem pa vedno močnik in kislo zelje, to ne more iti vse moje življenje. Molitev, delo in kislo zelje, vse to ni bilo kaj mikavno zame, in že sem prišel do zaključka, da je to troje za tiste, ki nič boljšega ne znajo. Zaključek je bil storjen, preskrbel sem si "delavsko knjižico" pri županu in nekega dne sem se z vsem svojim premoženjem poslovil tretjič in zadnjič od ljubih staršev. Nikdar več jih nisem videl.

Žalostnega srca sem jo mahnil proti Celju zdrav, zmožen težkega dela, a brez denarja. Kar mimo mesta sem šel, proti Štoram, Šentjurju in Slovenski Bistrici. Lačen sem prišel tja okoli poldneva. Gredoč mimo kmečke hiše sem pred vhodom zapazil še mlado gospodinjo. Stopil sem tja, pa me je vprašala, kaj želim. Kar odkritosrčno sem ji povedal, da sem lačen.

"Odkod prideš?" me je še vprašala in ko sem ji povedal, je že vedela: "Kar stopi v hišo!" Mlatiči gredo s poda k južini, par prisedi k mizi in jej!" Tako se je zgodilo. Vstopili so štirje mladi mlatiči. Vsak mi je pomigal z glavo v znak pozdrava. Začeli smo jesti sirove in smetanove štruklje.

"Komaj sem osem ur hoda od doma, že je boljše," sem si mislil. "Močnik je izginil in nastopili so štruklji." Po južini so mlatiči odšli, jaz pa sem se lepo zahvalil za dobro jed. Gospodinja me je pričela izpraševati o naši vasi, kjer je rekla, da je služila še pred tremi leti in me je poznala. Ponudila mi je za na pot velik kos orehove potice. Želeča mi srečo, mi je ponudila roko v pozdrav, pri čemur sem začutil na dlani pol goldinarja.

Hitel sem na glavno cesto in po cesti dalje v svet.

Ob sedmih zvečer sem bil že blizu Maribora. Mesto me ni privlačilo, kajti kot pomoči potreben popotnik sem vedel, da dobim pomoč le od kmetov, mesto pomaga človeku le, če ima denar. Vzeli so me pri nekem kmetu, kjer sem dobil dosti jela, toda ne pri njihovi mizi. To mi že ni bilo všeč. Gospodinja mi je prinesla škop slame, razgrnila in pokrila z belo rjuho. Tudi toplo odejo mi je dala. V sobi, kjer mi je na tleh postlala s slamo, sem videl v kotu posteljo. Ugibal sem, kdo neki bo prišel spat tja.

Skozi sobo so pričela smejoč prihajati mlada dekleta, katerih se je vsaka nekako spodtaknila ob moji "postelji". Začela so me izpraševati, če znam slovenski, kaj iščem tod in odkod sem doma; če sem imel že ljubico. Povedal sem jim, da iščem dela, ljubice pa, da še nisem imel, a srce mi hrepeni po nji.

Kako zgovorna so bila dekleta. Kmalu so vedela nasvetovati, da sosed potrebuje hlapca, tam naj poprašam in ostanem, potem se bomo lahko videli vsaki dan. Odprla so se med tem vrata in čulo se je godrnjanje gospodarja: "Mir v hiši! Kdor ne uboga, ga postavim na cesto."

(Dalje prihodnjič.)

Ako imate kilo poskusite to brezplačno.

Denite na kakršnokoli kilo, stara ali nova—velika ali majhna in preidite na pot preprišanja tisočerih.

Pošljemo zastonj, da dokažemo to.

Kdorkoli ima kilo, moški, ženska ali otrok, naj piše na W. S. Rice, 75 C. Main Street, Adams N. Y., po prosto poskusno zdravilo. Samo položite to na kilo in takoj pričenjo mišice krčiti in vleči skupaj tolika, da se pričné same naravno zdraviti brez vsake podlage ali obveze in pasovi postanejo nepotrebni. Ne zanemarite pisati po to brezplačno poskusno zdravljenje, tudi ako vas vaša kila nič ne boli. Čemu nositi obveze vse svoje življenje? Čemu trpeti te sitnosti? Čemu stati v stalni nevarnosti vsled male kile, ki je pognala že tisoče na operacijsko mizo? Precejšnje število mož in žen je dnevno v nevarnosti, ravno radi tega, ker jih kila ne boli in ne zadržuje od njih dnevnega dela. Pišite po prosto poskušnjo, ki je resnično čudovito in je pomagalo ozdraviti že kilo, ki je obsegala velikost dveh debelih moških pesti. Poskusite in pišite takoj. Rabite ta kupon.

ZASTONJ ZA KILO

W. S. Rice, Inc.,
75 C. Main St., Adams, N. Y.

Pošljite mi popolnoma zastonj vzorec vašega izboljšanja za ozravljenje kile.

Ime ....

Naslov ....

....

ITALJANSKE HARMONIKE

Mi izdelujemo in importiramo vseh vrst ročno delane ITALJANSKE HARMONIKE

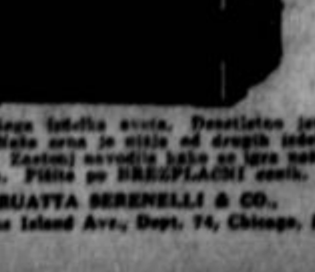

najboljšega izdelka sveta. Desetletno jamstvo. Naše cena je nižja od drugih izdelovalcev. Zastonj navodila kako se igra našim kupcem. Pišite po BREZPLAČNI cenik.

BUATTA SERENELLI & CO.,
817 Blue Island Ave., Dept. 74, Chicago, Ill.

Frančiškanje in predpust.

Povest za dekleta in vse druge.

"Dekleta, predpust je," s tako muziko pričenja svoje pridige po svoji breneeljski navadi cokljar v rjavi kuti. Pravi, da je to usoden čas za dekleta, kakor da bi bil samo predpust za možitev.

Ko prečita človek par tistih prismojenih vrstic, mora nehote reči, da jih je pobral iz 'rdečih bukvic' ljubljanskega škofa Bonaventure.

Navodila daje dekletom, prismojenee, navodila ter jim pripoveduje o raznih rečeh kakor najboljši izvedenec v ljubavnih in zakonskih stvareh.

Ali nikar se ne čudite temu! Rjavo okutani cokljar ima neprestano take in enake muhe v glavi. Zdaj se pečajo njegovi ovseni možgani z ženskami, omoženimi in neomoženimi, zdaj bi rad kako bedasto povedal našim fantom. Najbolj pa se huduje, kadar ne marajo odrastli ljudje dajati v njegovo nenasitno bisago. Zelo ga draži tudi to, da noče že veliko število njegovih ovčic plesati tako, kakor piska na svojo 'črno veroniko'.

On in njegovi precej dobro rejeni junci pač nimajo nobenega drugega posla kakor to, da mislijo na ženska krila in svetle ameriške dolarje.

"Najprej premisli, če si sploh za zakon," piše navihani frančiškan, ki je razen v predpustu tudi še celo ostalo leto velika predpustna šema.

"Med prisiljenim duhovnikom in prisiljeno nevesto ni dosti razlike," pove radovednim ovčicam blagoslovljeni in maziljeni kozel. "Morebiti je prisiljen duhovnik še na boljšem kot prisiljena nevesta," še pristavlja sila hinavski copatar. In v zadnjem stavku je nehote izrekel resnico ,in prav gotovo mu je žal, da jo je priznal. Prisiljen duhoven si prav lahko izbira neveste in žene, kadarkoli se mu to le poljubi. Prisiljena nevesta si tega ne more privoščiti. Razporoke ni tako lahko dobiti, kakor si morda predstavljate. Treba je dokazati tehtne vzroke, preden dovoli sodnik razporoko. Duhoven sicer obljubi večno devištvo. Ali se po navadi drži tiste obljube! Mlad je, izpočit, dobro pitan. Dela nima nobenega. V bližini je deklet vse polno, pa lepih in mladih žena! Kdo bi se še držal tiste sitne in puhle zaobljube. In zakaj bi je ne prelomil, ko jo je pa naredil pred 'bitjem', ki so si ga izmislili duhovni, da lažje poneumljujejo ljudske mase. Ali nazunaj se mora delati za človeka, ki premaguje samega sebe. Za boga ne da niti počenega groša. Toda ti presneti ljudje vidijo vse in hočejo, da je njihen 'duhni' pastir nekaj boljšega od njih samih. Pa ni. Še stokrat slabši je. Pojdite med nje, pa boste videli, kakšni hinavci so. Ga nimaš večjega, pa ga nimaš. Zmerjajo se med sabo s kravami in lopovi. Sovražijo se, da sega tisto sovraštvo večkrat do groba, do smrti. Smrtno se sovražijo med štirimi stenami. Dostikrat gredo kaj radi k puncam v vas; in sploh se duhoven najrajši suče okoli brhkih deklet in mladih žena. Za stare device ali tete se briga le tedaj, ko čuti, da bo padlo dokaj prihrankov v njegovo nenasitno krošnjo. Pri tem se pa izgovarja, češ, da mora skrbeti za bolnično dušo ter jo pripraviti za večnost. Pod krinko dušnih oskrbnikov so si že večkrat pridobili za tisoče in tisoče zapuščinskega denarja. Večkrat se je že pripetilo, da so sorodniki umrle ženske prosjačili, dočim se je duhoven valjal v razkošju na račun te ali one zapuščine.

Po slabo zasnutih ovinkih se okutani copatar potem izda, kaj ga je pravzaprav napotilo, da je vrgel svoje predpustne misli na papir ter jel snubiti naša dekleta v najbolj prismojenem in najbolj 'nabožnem' listu na svetu. Zasnubil vas je, dekleta, v imenu 'nebeškega' ženina.

V tem pogledu piše nekako takole:

" . . . Gotovo se v marsikakem dekliškem srcu ta čas odigrava hud boj. Dva ženina jo snubita. Deloma jo vleče, da bi ga naklonila kraljevemu ženinu v samostanski tihoti, deloma je mika v objem svetnega ženina."

Tako vleče za nos naša dekleta že leta in leta, že stoletja in stoletja. Snubili so duhovni dekleta za samostane, v katerih naj posvete svoja lepa mlada leta življenju za kloštrskimi zidovi. O tem, kar se godi tamkaj, je lahko čitati v lepi, žal pa slabo prevedeni povesti "Babilonski ženi."

Kdor prečita tisto knjigo, ve, kakšni kraljevi ženini čakajo naša dekleta za zidovi zakrinkanih in hinavskih kloštrov, kjer se ne nauče drugega kakor vdajati se plehkim in ohlapnim mislim, zbujenim po neprestanem izpovedovanju dostikrat zelo pohotnih duhovnov.

Dekle, ki je par let v kloštru, iz katerega ne sme po vpeljavi, tudi ve, kakšnega ženina mu je nasvetoval lopovski in prefrigani kozel. Še predobro ve. Ali pomagati si ne more, kar je v hujšem položaju, kakor pa, če bi bila v ječi.

Tisti kraljevski ženin, za katerega snubi rjavi kozel naša dekleta, je naravnost zelo nemaren človek. Ne zmeni se, če mučijo po kloštrih njegove neveste do grozot, dostikrat do smrti, če se polaščajo njegovih nevest pohotni ljudje v kutah in haljah, če se njegove neveste vsajajo nenaravnim rečem, če postanejo njegove neveste iz lepih in brhkih deklet hinavske in odurne starke, ki mučijo in trpinčijo njegove nove neveste.

Naravno hrepeni dekle po ženinu, ali ne po takem, ki mu ga izbere coklarji, nego po tistem, ki si ga izbere njeno srce. Če je dosti nesrečnih zakonov, ni temu krivo to, da se ni dekle posvetilo kloštrskemu življenju. Dostikrat zakrivi to dekle samo, večkrat njen ženin. Ljudje smo, in vsak človek je kolikor toliko nepopoln, ker živi v nepopolnih razmerah. Kadar pa bodo razmere popolne, tedaj bo tudi človek popoln, bo bog. Morda je že storjene kake pol poti, po kateri se človeški rod pripeha do popolnosti. In za tem ciljem stremi vsa naša veda, vse naše delovanje in trpljenje, le cerkev ne gre za njim. Ta veruje v posmrtno popolnost. Zato pa je bila tudi več kakor tisoč let strašna coklja splošnemu napredku. Tam, do kamor je človeški rod pripeljala grška, oziroma latinska znanost, je obstal človek in ostal tisoč let, brzko je rimska cerkev zasužnjila ves svet.

Dekle, ki je pametno, ne bo poslušalo zakonskih nasvetov, ki prihajajo iz ust tega ali onega cokljarja, nego bo sledilo nagibom svojega lastnega srca ter se oklenilo poštenega ženina v navadni človeški podobi. Šolske sestre pa naj si delajo kozli sami, če jih hočejo imeti. Ti kužniki so že tako predrzni, da zahtevajo od naših poštenih družin poleg denarnega tudi krvni davek. Njihna nesramnost sega do neba! To je še dobro, da večidel ne dosega naših ljudi! !

Edinole še nezavedna manjšina našega naroda jim gre na limanice. Ali vkratkem se utegne zdramiti tudi ta iz duševne otrpnelosti ter zavselej pokazati kozlom in drugim cerkvenim snubačem hrbet. — **Zvonko Novak.**

GOSPA SILVIJA.

Spisal IVO SORLI.

I. DEL.

(Dalje.)

— Proti temu bi se tudi nihče ne upiral; toda če slišijo taki otroci, taka žena, tak brat in taka sestra od tujih ljudi same poklone, potem ni čudno, če začne misliti, da domači samo sitnosti preganjajo. Tu začne torej ono negativno delovanje, ki . . .

— Ki ga je treba, kakor rečeno, s stoličnim mirom vzeti na znanje, ko ne pomaga vse nič. In če ima starejša in brezdvomno tudi pametnejša sestra nesrečo — je vse zaman: moram že zopet "negativno delovati" — če ima taka sestra nesrečo, da ji Bog dal tako sestrico, kakor vam, gospodična, potem je njena naloga še posebno težka . . . Posebno če tudi sama še ne imponira niti z zadostnim številom let niti primerno hudo zunanjostjo.

— Z vami ni posla! je Ela nejevoljno zamahnila z roko, a jo je vseeno sililo na smeh.

Župnik je to opazil in je z veselimi očmi približal svoj kozarec njenemu.

— Pa, da! Kaj hočete: tudi prestar sem, da bi vsako stvar tako tragično videl. Vi, gospodična Ela, pa še vse strašno — pretirujete. Le verjemite mi! In zdaj bodimo rajši veseli, da imamo po dolgem času zopet enkrat tu gori v naši samoti tako lepo družbo, je pokimal župnik na vse strani. Sicer pa je gospod sodnik kar očaran nanašega gnezda. In vi gospodična, kaj pravite? se je obrnil k Silviji.

— O, gospodična se je nad našimi Policami kar razjokala, kakor prerok nad Ninivami! se je zasmejal Zevnik, ki je ves ta čas molče motril zdaj eno, zdaj drugo sestro. Hotel se je pravzaprav samo pošaliti, zato je bil nekoliko presenečen, ko ga je Silvija ostro zavrnila:

— Jaz se nisem razjokala nad Policami, ki me tudi čisto nič ne brigajo.

— Ne, to je res, je pomirjevaje pritrdila sestra. Ampak nad menoj se je razjokala, češ, da so me porinili v tako puščavo.

— Pa ste ji posvetili, kaj? Kolikor vas namreč poznam, se je zasmejal župnik, ki očitno kar ni hotel pripustiti, da bi govorili v tem neprijetno napetem načinu dalje.

— Skozi eno uho noter, skozi drugo ven! je kljubovalno skomizgnila Silvija. In potem je naglo rekla: Zapojmo vendar kaj, drugače se bomo res prepirali. Če namreč dovolite, gospod župnik. Saj ste pevec?

— Za silo. Pa zapojmo no! je pritrdil župnik, a z nekoliko obotavljajočim se glasom, kakor človek, ki ve, da se vseskozi tudi s petjem ne da prililiti; nego da bi bilo treba najprej polagoma preiti v razpoloženje, ko pesem potem sama pride.

Ali ustavljal se nobeden tudi drugih ni. In tako so poskusili. In ker je bil glas in posluh vsem dober, — Silvija je pela sopran, Ela alt, župnik bas, a Zevnik je s tretjim glasom srečno izpolnjeval harmonijo, — je bilo petje vsaj ušesu prijetno. No, vsem razen Silviji se je poznalo, da niso popolnoma zadovoljni. Ona pa je komaj izpela eno, je začela z drugo pesnijo, in za njo s tretjo, četrto, brez prestanka, in še bolj: brez vsakega izzvenenja.

"Kako to žene!" si je mislil župnik. In ko je pel, je ves čas mislil, kako bi napravil, da bi peli nekoliko drugače . . . tiše, počasneje, ali kako bi rekel . . . skratka drugače . . . Zakaj bil je pevec z vsem srcem.

— Vi ste pa bolj za poskočne, gospodična! se je nasmehnil, ko je Silvija predlagala zopet nekaj takega.

— Da, gospodična pravi, da so otožne žalostne, je s hudobnim veseljem pritrdil Zevnik.

— Kaj niso? ga je kljubovalno premerila Silvija.

— Nikakor! Otožne so celo najbolj vesele, naše namreč. Seveda je vse odvisno od . . . resonatorja.

— Joj, tu bo pa kup zamere! se je zasmejala Ela. Moji sestri se ne morete bolj zameriti, nego če trdite, da ne zna peti.

— Pa bi me prav tudi nič ne prijelo, če bi kdo to trdil. So pa že drugačni izrekli mnenje, koliko znam ali ne znam.

— Oprostite, gospodična, ampak o tem niti ni govora, da bi ne znali. Vaš glas je ne samo lep, nego nenavadno prijeten . . .

— No potem recimo, ne da ne zna, nego da noče prav peti. Kdo bi ji pa tudi glas odrekal! je vzkliknila Ela.

— Menda ne! se je ostro zasmejala Silvija in videlo se ji je, da ji je zdaj čim bolj vseeno, ali žali koga ali ne, ali se postavlja pred temi ljudmi v neugodno luč ali ne, sploh, da ji je že vseeno.

— Tudi ta izraz menda ne bo pravi! je hitel pomirjevati župnik. Nego tako je, gospodična Silvija, da vas mi stari ljudje, — in to smo, če dovolite gospodična Ela, proti njej vsi drugi, — da vas mi, ki je nas starost ali življenje napravilo bolj okorne, že bolj težko dohajamo.

— In pa da gre čuteč človek čez cvetno livado rajši peš nego v avtomobilu! se je nepričakovano oglasil Zevnik in s tako odločnim glasom, da so se vsi ozrli nanj. Da, je nadaljeval čez hip, kakor da odgovarja tem pogledom. Tu smo vam vsi prav gotovo iskreni prijatelji, gospodična Silvija, zato nimate pravice, da takoj vzplamtite, če vam kdo reče kako besedo, ki ni ravno kompliment. Prav mladi ljudje večinoma tako pojejo, kakor vi . . . To se pravi, jaz in tisti, ki sem jaz ž njimi pel, nismo nikoli peli tako. — No, pa to je vseeno; glavno je, da vas je danes nekdo opozoril, kako naj se poje, če je človeku do tega, da bi petje res tudi užil . . . Sam namreč užil, ne le drugi, ki morebiti poslušajo . . . To se pravi: sam pred vsem in skoro ne meneč se za druge, čuteč pa dobro, da uživajo tudi drugi ž njim, če so istega srca . . . da potem ne nastane le harmonija glasov, nego tudi harmonija duš . . . tisto vibriranje zraka in src, ki ga daje samo . . . samo intimnost.

— Popolnoma resnično! je zamišljeno pritrdila Ela. Zato sem imela vedno tudi nekak predsodek proti takozvanim virtuozom . . . Ali pravzaprav: Želela bi jih bila čuti na samem . . . kadar svirajo samim sebi . . . Že pevec v zboru poje čisto drugače na odru, nego če je tako-le družba, kakor zdaj mi. Tudi tam se opaja, ali tam je vendar nekaj drugega . . . neka borba s publiko, in veselje na zmagi, če gre po sreči . . .

— Saj je tudi celo že v pogovoru nekako tako. To je: velika razlika, ali na primer človek razpravlja v dvoh, treh, kvečjemu desetih, ali pa v veliki družbi. Tam se navadno to, kar bi bilo v intimni družbi kvečemu debata, prevrne naenkrat v pravo — bikoborbo. Vsak misli le na to, kako bi nasprotnika podrl pred — drugimi.

To je rekel župnik. Na to nit je nanizal nekaj Zevnik. Njemu je nekaj pritrdila in nekaj ugovarjala Ela, in razvil se je živahen pomenek, da so Silvijo skoro popolnoma pozabili.

Dokler ni s precej očitnim zehanjem opozorila družbe zopet nase. In dasi ni imel nihče občutka, da bi bil ravno obžaloval njeno prisotnost, je bilo vendar vsakemu najmanj žal, da nima ona edina za vse to nikakega smisla in da je treba zato radi nje s tem modrovanjem tudi prenehati.

Župnik je tu naglo vstal. Pomežiknil je in rekel:

— Zdaj pa nekaj drugega. Takoj pride!

In že je bil skozi vrata. Nekoliko iz napetosti pričakovanja, kaj neki pride, nekoliko, ker niso vedeli, kako bi drugače, so vsi molčali. Toda že so se vrata zopet odprla in župnik je vihtel med njimi dve trebušasti steklenici s cekinasto vsebino. Slovesno se je približal mizi in je nalival.

— Pri ti stvari je kakor pri loteriji: Noreč, kdor vedno, noreč, kdor nikoli! je rekel. To šele nas bo, upam, spravilo v dobro voljo!

In res se je kmalu razvila prisrčna zabava. Silviji se je sicer skraja zdelo, da se samo premaguje. Spomnila se je naukov svoje matere o 'dobri vzgoji', ki so se jo bili še najbolj prijeli, češ, naj 'manj finim družbam vedno še posebno pokaže, kaj pomeni 'dobra otroška soba'. "Treba jim je pokazati tem kmetavzom z Elo vred, da sem pa le nekaj drugega nego oni!" si je rekla. "Vedla se bom, kakor da se počutim le v samih nebesih med njimi, potem pa naenkrat vstanem in hladno porečem, da je čas oditi. In to, kadar bo najbolj 'veselo'! Čakajte! Toda, no, potem jo je prijelo še samo. Ali so jo spravile v dobro voljo župnikove res zabavne pripovedke iz njegovih premnogih potovanj, ali Zevnikove zopet čim bolj tople in hrepeneče oči, ali celo Elina ljubeznivost, ki je bila videti vsa blažena, da ponese zdaj sestra o prvem posetu tu gori le lep spomin s seboj, ali vse skupaj in še vpliv te žlahtne kapljice zraven, tega bi sama ne bila vedela razložiti.

(Dalje prihodnjič.)

Zasužnjevanje razuma.

Spisal H. H. Caldwell. Poslovenil J. A. Siskovich.

10. Dober delavec je oblastem pokoren.

Odkar je prešla stara demokracija plemenskega sistema, je bila uspostavljena osebna sužnost, potem fevdalizem in sedaj mezdna sužnost, je bil delavski razred vedno podučen o spoštovanju in ubogljivosti napram oblastem. Ubogljivost in spoštovanje napram oblastem omogočuje njegovo sužnost za vedno. Medtem ko je disciplina potrebna v industriji, ali v vsaki organizaciji, spojeni iz več enot, je tu zelo velika razlika med demokratično in avtokratično oblastjo.

V delavski uniji, kjer člani izvolijo svoje uradnike in jih poučе, kako izpolniti njih željo kot so izrečene po večini glasov, oni si upajo vprašati in jih poklicati k delu najsibodi katerikoli uradnik. Tudi med najbolj razburljivimi štrajki je dosežena skoro popolnoma disciplina. Delavska unija je demokracija.

Socialistična stranka v Nemčiji je dobro znana po svoji disciplini. Njeno kolesje deluje natančno. Naenkrat, v dveh urah so raznosili njih literaturo po vseh nemških mestih. To je tudi popolna demokracija. Namen obeh, delavske unije in socialistične stranke, je, da zavarujeta interese delavskega razreda. Interes vsakega člana je enak. Zadnja oblast v obeh je večina glasov.

Industrija kot je sedaj organizirana, je avtokratična v njeni vladi — v nji ni demokracije. Industrija je privatno lastovana po mali skupini kapitalistov, in je obratovana z namenom, da se izsesa dobiček iz delavskega razreda, namesto, da bi služila ljudstvu. En del dobičkov se potroši v zalogo obrambnega fonda republičanske, demokratične in reformističnih stran.

Kapitalistični razred želi postave, da varujejo njega lastnino dobičkanosnih strojev in da imajo denar, s katerim plačajo zakonodajo. Možje, kateri zalagajo obrambne fonde, vedno zapovedujejo stališče kaki politični stranki.

Političarji so le orodje bogatinov, in naša vlada je postala orodje vladujočega razreda. Naši industrijalni magnatje so torej postali industrijalni in politični avtokratje.

"Postava in red" pomenita zakone in zapoved kapitalističnega razreda, o katerih je bil delavec že v otročji dobi poučen, da jih mora spoštovati, pod kaznijo zapora in povrh še z grožnjo peklenskega ognja, s katerim mu je pretil duhovnik. V času stavke in bojkota pokliče kapitalist na pomoč vlado svojega razreda, z njenimi sodnimi prepovedmi, sodniki, policijo, milico in še zveznimi četami, ako je potreba. Časopisi, politiki in duhovniki vpijejo tedaj na vso moč, naj delavec uboga postave, napravljene od kapitalistov, da ga obdrže podložnega.

Vsaka stvar, katero napravimo v stavki, je nepostavna, zagroze se nam s kaznimi od zapora do večnega trpljenja.

Tu se pozna, da so skoro povečini le duševne verige, ki zasužnijo delavca.

Streti moramo vsa ta praznoverstva, pravoslavne vere, kakortudi moralni zakonik stare družbe, predno morejo ustanoviti nov zakonik.

Pretekle verske reformacije so bile le odsevi menjajočega se industrijalnega sistema, sprejemajoče zakonik morale in ozirajoče se na razredne interese.

Z ozirom na vsako prejšnjo revolucijo in brez ozira, kake vrste starovernosti je bila, pretresla se je do temelja. — Revolucija je razvoj naših moralnih in civilnih postav, katera se bliža naši industrijalni evoluciji.

Kakorhitro vladajoči razred pronajde, da spodnji razred deluje na to, da stre verige katere ga drže in poskuša vpeljati nov družabni red, ki bo bolje odgovarjal njegovim potrebam, t vse politične propalice vla čega razreda delajo čezurno pridigajo postave in mir.

(Dalje prihodnjič.)

Ogoljufanj za biljon larjev na leto.

(Jugoslovanski oddelek F. L. I

Tisoč miljonov dolarjev je bližno svota, ki jo razni švind vsako leto izmolzujejo iz am škega ljudstva s pomočjo pi okrožnic ali oglasov. Kakor zn kdorkoli v Združenih državah rablja pošto za dosego svojih čednih namenov, spada pod st federalni zakon. Poštna up sama zasleduje vse take kršit zakona.

"Miljon lahkovernih Amer nov izgublja vsako leto biljon larjev v denarju in lastnini v goljufij, izvršenih s pomočjo šte," tako je trdil mr. Donn uradnik poštnega department nedavnem govoru. "Človek se ra začuditi, da imamo v tej svitljeni dobi še toliko ljudi, k dajejo radi prevarati, ali njih hrepenenje, da bi nekaj dobili stonj oziroma mnogo za malo, vidno premaga vsa svarila. Sk dler dostikrat tako obvladuje je žrtve, da, ko poštna uprava ri konec njihovim goljufijam same žrtve ogorčeno obsojajo čenjanje poštne uprave, ker se dno verujejo, da se obljublj bogastvo vresniči. Na drugi s ni, slišal sem žalostne povest ljudeh, ki so si najmanj mogli privoščiti, kako so dvignili svoj prihranek iz banke, v dolg na hišo, prodali svoje Lib ty bonde in sploh se iznebili v kega dolarja, ki so ga imogli dobiti, da bi bili le oropani za hranke vsega svojega življenja kakem sladkobesednem švindl ju."

Govoreč o zasledovanju go fivih promotorjev petrolejs delnic, je mr. Donnely omenil, je poštna uprava pričela ene čno kampanjo proti njim in izd mnogo tiralnic. Mnogo promot jev jo je popihnilo, ko so zavoh nevarnost. Goljufije, proti ka rim poštna uprava postopa, ra rajo od navadnih švindlov, k lovijo kaline za malo centov delnico do ogromnih investi skih švindlov, kjer gre za miljo

Povedal je, kako je na tis ženskih plačalo po deset centov deset jardov svilenega sukan misleč, da dobijo oglašenih " set jardov prekrasne svile za delavo bluz", in kako je na tis moških plačalo po $15 za tu kvartov rži, misleč da dob "pure Canadian Rye" — seve — obliki prepovedane tekočine.

Glede orjaških petrolejsk švindlov, ki imajo svoje središče Texasu, je mr. Donnely omenil, v samem mestu Forth Worth tekom zadnjih dveh let kakih 5 oseb, ukvarjajočih se z razpeča njem petrolejskih delnic, izmol iz občinstva preko sto miljon dolarjev. Približno 10,000 ljudi tem mestu in okolici je živelo tega posla. Na vagone tiskovin, glašujočih prodajo petrolejs delnic v najživejših barvah, se od tam razpošiljalo po vsej dež Ustanovili so celo časopise in vije v pospešitev prodaje. Raz tiralnic, s katerimi je bila pre vedana nadaljna vporaba pošte svrho prodaje delnic, je poštna prava v samem mestu Fo Worthu započela 400 kriminal pravd. Čez 200 oseb je bilo are ranih in mnogo jih je bilo že sojenih.

Poštna uprava energično pod ra vsakega, ki zasleduje te švi dlerje, in justični department sno sodeluje s poštno upravo v svrho. Pozvala je na sodelova tudi druge organizacije, kot na National Vigilance Committee organizacije oglasiteljev in podružnic, Better Business B reau, v svrho, da se zatro pošt švindlerji in reši za narodno spodarstvo biljon dolarjev na to, ki gredo sedaj v žepe nep duktivnih goljufov.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladčičarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6601 Superior Avenue, Cleveland, O

NAZNANILO.

Girard, Ohio. Naznanja se vsem delničarjem Slov. Doma, da se imajo vdeležiti seje delničarjev v nedeljo dne 27. januarja, 1924 v Slov. domu. Seja se prične ob 3:30 pop. Ukrepali bomo o važnih gospodarskih zadevah, glede doma za bodoče. Tajnik, Frank Kramar, Box 441, Farrel, Pa. (Adv.)

RADA BI IZVEDELA

kje se nahajata moja dva bra Joe Sušanj in Rudolf, doma vasi Breza, občina Kastav, Is ja. Brat Josip sem čula, da menda nekje v St. Louis. Iščem ju vsled tega, ker bi ra izvedela kaj o pokojnem bra Vinkotu, katerega je ubilo p šestimi leti. Rojake uljudno p sim, če kdo ve za njih naslove, mi to sporoče, ali pa naj se sa prijavita, svoji sestri na nasl Rosale Šardas, Box 41, Superi Wyo. (Adv.)